

פרומיקול מס' 53
מישיבת ועדת הכנסת
ביום שני, ה' בתשרי תשל"א (5 באוקטובר 1970)
בשעה 15.00

נ כ ח ר :

חברי הועדה: היו"ר י. ישעיהו-שרעבי

א. אנקוריון

מ. ביבי

מ. ברעם

ש.י. גרוס

ז. המר

א. זילברברג

י. נחושטן

מ. נסים

צ. צימרמן

מוזמנים: ז. שר - יועץ משפטי

ש. יעקבסון

מזכירת הועדה: מ. ברפי

רשמה: ר. בלומרוזן

סדר - ה י ר ס: תקנון הכנסת (תיקון)

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: אני פותח את הישיבה.

תקנון הכנסת (תיקון)
(נוסח לוועדה מ-15.7.70)

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: נסיים את הדיון בפרק "הצעות חברי-הכנסת לסדר היום". כל הסעיפים כבר עברו שבעה מדורים של דיונים. נותרו סעיפים אחדים שלא סיימנו את הדיון בהם. נסיים את הדיון עכשיו. אני רוצה להביע את תקוותי ומשאלתי, שנוכל להניח את הפרק הזה על שולחן הכנסת עם פתיחת מושב החורף.

הסעיפים שבמוד הראשון הם סעיפי הסדר, המפלסים את הדרך לפני הפרק השלם, שהוא הפרק החמישי - הצעות לסדר-היום של חברי-הכנסת.

סעיף 2 (1)
בנוסח שלפניכם יש להכניס תיקון:
במקום "סדר-היום לישיבות הכנסת" יבוא:
"סדר היום לישיבות השבועיות של הכנסת"; במקום "על-פי הצעת הממשלה על-פי" יבוא: "על-פי הצעות הממשלה וכן על-פי".

מ. נסים:
מה שהערת בשעתו, בנושא זה, לא בא על תיקונו. מה פירוש "סדר-היום" - תוכן הדברים המובאים לכנסת או הסדר הכרונולוגי של הנושאים המובאים לדיון?

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: שני הדברים. היושב-ראש קובע מה מביאים לדיון ובאיזה סדר.

מ. נסים:
מה מעמדה של הממשלה בקביעת סדר הדיון? האם יש ליושב-ראש הכנסת זכות החלטה בלעדית - כאשר לפניו חומר מן הממשלה וחומר מן הכנסת - לגבי הסדר? על-ינן להחליט. אם הממשלה רק מביאה חומר לכנסת ובוה מסיימת את תפקידה ולישב-ראש הכנסת הזכות הבלעדית לקבוע את הסדר, למה לכתוב "על-פי הצעות הממשלה"?

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: יש שתי ישיבות בהן דנים בהצעות הממשלה וישיבה אחת בה דנים בהצעות חברי-הכנסת. יושב-ראש הכנסת קובע את סדר-היום השבועי.

מ. נסים:
זאת-אומרת, לממשלה אין זכות לדרוש להקדים את הדיון על חוק מסויים לדיון על חוק אחר.

ז. שר:
לממשלה יש מעמד מסויים והמעמד צריך להשאר על-כן כתבו "על-פי הצעות הממשלה". ההחלטה הסופית היא בידי היושב-ראש. הוא הקובע, אבל, הממשלה יכולה להגיד: אני מבקשת שחוק הטייס יובא ביום שני, כי ביום שלישי שר התחבורה יוצא לחוץ-לארץ. יושב-ראש הכנסת יכול להגיד: ביום שני אני רוצה לסיים את הדיון בתקנון הכנסת. חשבו בזמנו לכתוב "על-פי הצעות הממשלה", כי הממשלה מציעה מה חשוב לה; יושב-ראש הכנסת ינהג, במידת האפשר, על-פי הצעות הממשלה, אבל, אינו חייב לנהוג לפיהן. להגיד שיושב-ראש הכנסת יקבע בלי החייעצות עם הממשלה - זו תלישות מן המציאות. כי שר יכול גם לא להופיע.

י. נחושתי:
לפי נוסח זה, יש שני מקורות לדיון - הממשלה והכנסת. יש גם דברים שועדות מביאות לכנסת. איך יכניס יושב-ראש הכנסת נושא כזה לסדר-היום? בוודאי יש גם נושאים אחרים. לדוגמה: הספדים.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: יש סעיף מיוחד הנוגע לטקסים והספדים.

פה אנחנו מגבילים את סדר-היום לשני מקורות בלבד.

י. נחושטין:

לכל דבר יש הוראה מתאימה. השאלה היא אם צריך לשמור לזה פתח בסעיף זה.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:

אחרי "על-ידי יושב-ראש הכנסת" צריך לבוא פסיק.

א. אנקוריון:

למעשה, יש שני מקורות עיקריים בהם דנה הכנסת - הצעות הממשלה והחלטות בקשר להצעות לסדר-היום.

י. נחושטין: יש גם חוקים שועדות יוזמות.

ז. שר: יש ענין של קריאה שניה ושלישית.

יש אישורים לפי צווי מכס ובלו.

יש אישור זכיונות. יש ענינים של העברת סמכויות, למשל, לוועדת הכספים או לוועדת הכנסת. יש ענין של בחירות, אותו, למעשה, הנשיאות יוזמת. יש הודעות על חילופי גברי בוועדות הכנסת.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: לא כותבים זאת בסדר-היום.

ז. שר: זה משגה. חייבים לכתוב את זה בסדר-היום, כי אפשר להתנגד, לפחות באופן תיאורטי.

אפשר אולי להוסיף בסיפה של הסעיף נוסח כולל: "על-פי החלטות הכנסת ובהתחשב בנושאים שהועברו לדיון בכנסת", בלי לכלול את המקור; הנושאים הועברו לדיון במליאת הכנסת ממקורות שונים - אם מועדה, אם מהנשיאות.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: נוסף לממשלה ולכנסת יש עוד מקור אחד: ועדות הכנסת. אפשר לכתוב בסוף:

"או ועדותיה".

ז. שר: הועדה לא מציעה להעביר לדיון במליאה.

יש צינור אוטומטי לפיו זה עובר למליאה. הבעיה היא רק לקבוע את המועד לדיון. היושב-ראש צריך לקחת בחשבון ענינים שהועברו לכנסת או הונחו על שולחן הכנסת.

מ. נסים: אני מציע את הנוסח: "...על-ידי יושב-ראש

הכנסת, בהתחשב בהצעות הממשלה". הסיפה

מיותרת. סדר-היום נקבע על-ידי יושב-ראש הכנסת בהתחשבות בשיקולים

של הממשלה. אם מציינים מקור אחד, צריך לציין את יתר המקורות.

אינני מתנגד גם לנוסח: "בתאום עם הממשלה". אינני רוצה לפגוע

במעמדה של הממשלה בקביעת סדר-היום, אבל, הדברים צריכים להיות ברורים.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: אני מפנה את תשומת לבכם לפסקות ג' וד'

בסעיף 31 בתקנון. בהתאם לכך, יש לפרק

את הסעיף כך: שתי ישיבות תהיינה על-פי הצעות הממשלה וישיבה אחת

על-פי החלטות הכנסת לכלול נושאים בסדר-היום לפי הצעות של חברי

הכנסת.

י. נחושטין: אני מציע, שתישאר לכנסת אפשרות לקבוע

לה סדר-יום אחר, אם תמצא לנכון.

אני מציע את הנוסח הבא: "סדר-היום לישיבות השבועיות של הכנסת

ייקבע על-ידי יושב-ראש הכנסת ויכלול הצעות הממשלה או נושאים

שהכנסת החליטה לכלול בסדר-יום לפי הצעות חברי-הכנסת או נושאים

אחרים שהונחו על שולחן הכנסת".

ז. שר:

יש כאן ערבוב כמה נושאים. באילו ימים הכנסת יושבת - זה כתוב בסעיף אחר. עכשיו דנים בענין שהוא לכאורה פשוט. עד-כמה שדנים יותר - מסבכים אותו. אנחנו דנים עכשיו בנושא: כאשר יש ימי ישיבות, במה ידונו. בזה יש שתי שאלות נפרדות: אחת, של הנושאים המועלים לדיון; השניה, העיתוי. עד-עכשיו היה מקובל, שהיושב-ראש קובע את סדר-היום על-פי הצעות הממשלה. אמרו, שלממשלה אין זכות להציע לגבי הישיבה המיועדת להצעות של חברי-הכנסת - בין הצעות לסדר-היום ובין הצעות חוק פרטיות. לאחר שעיבדנו את הנושא, החלטנו להשאיר את המצב כמו שהוא. חברת-הכנסת רזיאל-נאור טענה: מנין לנו שהיושב-ראש יכלול את הנושאים שהכנסת החליטה לכלול אותם? החלטנו להוסיף: על-פי החלטות הכנסת, שבהן המהות כבר נקבעה; היושב-ראש מוכרח לכלול אותן, כי הכנסת החליטה.

יש הרבה מאוד נושאים שבאים מיוזמת הועדה והועדה היא זו המבקשת לכלול אותם בסדר-היום. היא מבקשת מיושב-ראש הכנסת לקבוע את המועד. משעלה נושא זה, חייבים לעשות לו אזכור, אחרת הסעיף יהיה לוקה בחסר. לכן היתה הצעתי שהיושב-ראש יקח בחשבון נושאים שהונחו על שולחן הכנסת.

א. אנקוריין:

סעיף 30(א) שהוא סעיף כללי, וגם בגדר מבוא - כי הדברים מקבלים אחר-כך יתר פירוט - צריך להיות מורחב יותר. איך באה קריאה שניה ושלישית? בסעיף 97(ד) נאמר: "הצעת החוק בצירוף ההסתייגויות כאמור תונח על שולחן הכנסת על-ידי יושב-ראש הכנסת, והוא יעמידה על סדר-יומה." תקנה 85 מדברת על מסקנות הועדות ואופן הבאתן לכנסת. הן מונחות על שולחן הכנסת. בסעיף קטן (ב) נאמר: "בכל מקרה שאין החלטה מראש של הכנסת לקיים דיון במסקנות הוועדה רשאית הממשלה להציע לכלול דיון במסקנות הוועדה בסדר-היום של הכנסת; כמו-כן רשאי כל חבר הכנסת, על-ידי הצעה לסדר-היום, להציע לכלול דיון כאמור בסדר-היום של הכנסת."

אני מציע, שכרגע נסתפק בזה, שנבקש ממר שר, לישיבה הבאה להביא נוסח מורחב של הסעיף, שיתקבל על הדעת. מה שהוצע עכשיו אינו מניח את הדעת.

ש. גרוס:

מטרת הסעיף ברורה. כולנו מסכימים שהיושב-ראש יקבע את סדר-היום. כולנו מסכימים שלממשלה זכות קדימה. יש נוהג ויש נוהל. הכנסת קיימת יותר מ-20 שנה ולא היו תקלות. על-סמך הנסיון, אני מציע להשאיר את הסעיף כמו שהוא ולהוסיף משפט כללי, כפי שהוצע על-ידי מר שר, או להוסיף: תוך הבטחת עבודה תקינה של הכנסת.

מ. ברעם:

בדרך-כלל, עד-כה, כאשר לא היתה הוראה מחייבת, הצעה שהכנסת החליטה לדון בה יכלה לעמוד על סדר-היום במשך שנה. לא היתה שום דחיפות. המחוקק צריך להגיד, שהיושב-ראש חייב לקחת בחשבון, שאם הכנסת החליטה לדון על הצעה של חבר-כנסת, אמנם להצעת הממשלה יש עדיפות, אבל, צריך לדאוג שגם זה יגיע לדיון. יכול להיות שיש לקבוע איזו תקופת זמן סבירה, שגם חבר-הכנסת יוכל לתבוע דינו.

צ. צימרמן:

נכון, שעד היום הכנסת עבדה, אף-על-פי שהתקנון לא היה ברור. אבל, כאשר עוסקים בתקנון, למה שלא ייצא דבר עד-כמה שאפשר שתוקן תחת ידינו?

נוסף לשני המקורות המוזכרים כאן, יש דיונים שמקורם בחוק או בתקנון. יש אולי להשתמש בנוסח זה.

י. נחושטין:
אם כל-כך ברור, שהמקורות הם: הממשלה, הכנסת, החוק והתקנון, אפשר להסתפק בנוסח: "סדר-היום לשיבות השבועיות של הכנסת ייקבע על-ידי יושב-ראש הכנסת?"

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
נביא נוסח לשיבה הבאה.
מ. ברעם:
זה לא ענין של נוסח. לממשלה יש מעמד.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
אין ספק בזה.

יש ישיבה אחת בשבוע לגביה אין חולקים. יידונו בה הצעות-חוק או הצעות לסדר-היום. יש שתי ישיבות בשבוע להן צו"ך לקבוע סדר-יום. לגבי שתי ישיבות אלה יש זכות עדיפות לממשלה, אבל, יש גם סעיפים הבאים מכוח חוק או התקנון. היושב-ראש צריך לקבוע את הסדר. צריך לנסח את הסעיף כך, שיובטחו לממשלה מעמד והשפעה על קביעת סדר-היום ויחד עם זאת, שלא ייאמר, שתי הישיבות יוקדשו רק להצעות הממשלה.

מ. ברעם:
לפי הנוסח המוצע, כל עוד יש לממשלה הצעות, מחובת היושב-ראש להעמיד קודם-כל את הצעות הממשלה. אם יש זמן נוסף, יעמיד גם הצעות אחרות.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
צריך לכתוב במפורש, שיש זכות קדימה להצעות הממשלה.

ז. שר:
אדוני היושב-ראש, מה תעשה עם בחירת נשיא המדינה?

צ. צימרמן:
יושב-ראש הכנסת פועל בהתאם להוראות החוק.

הוחלט:
יובא נוסח אחר לסעיף 2(1).

סעיף 2(2)

צ. צימרמן:
בסיפה נאמר: "יושב-ראש הכנסת והסגנים רשאים, בשים לב לסדר עבודתה של הכנסת, לקבוע לשיבה זו מועד אחר, בין באותו שבוע ובין לאחר-מכן, ויודיעו על-כך לחברי-הכנסת". לעצם הרעיון להבטיח אפשרות של עבודה סדירה כאשר יש דברים דחופים שהממשלה הביאה לכנסת - אני מסכים, אבל, זה לא יכול לפגוע בזכות השמורה לחברי-הכנסת להצעותיהם.

על-מנת שלא ייווצר מצב שידחסו הצעות לסדר-היום משבוע אחד להצעות לסדר-היום שבשבוע שלאחריו, ביחד, בישיבה אחת, ואז, במקום ישיבה אחת לשבוע תהיה ישיבה אחת לשבועיים - אני מסכים שאפשר יהיה להעביר את ההצעות לדיון בשבוע שלאחר-מכן, אבל, אני רוצה שבשבוע שלאחר-מכן יוקדשו לכך שתי ישיבות. לפיכך אני מציע לכתוב: "...בין באותו שבוע ובין במועד נוסף לאחר-מכן".

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
הנוסח לא משאיר מקום לשום ספק, שהכוונה היא במועד נוסף.

מ. ברעם:
האם רק לדחיית הישיבה צריכה להיות החלטה של היושב-ראש והסגנים ואילו לקביעת סדר-היום מספיקה החלטה של היושב-ראש?

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
 עלינו לדרוך בנושא "היושב-ראש והסגנים" ולקבוע מה הדברים שיהיו בסמכות הבלעדית של היושב-ראש ומה שייך לפורום "היושב-ראש והסגנים". יש בתקנון דברים שהם בסמכות היושב-ראש ויש דברים שהם בסמכות היושב-ראש. אנחנו צריכים לעשות "ספירת מלאי" של הסמכויות ולראות אם זה הגיוני או לא. אם זה לא הגיוני - ליישר את הקו. לא נעשה זאת בהקשר זה.

ז. שר:
 הועדה החליטה בזמנו, שענין הדחיה הוא יותר מאשר ענין סידורי, שהיושב-ראש קובע לבד. הועדה החליטה, שהיות והדחיה היא ענין הפוגע בזכותם של חברי-הכנסת, יש לשתף בזה את הסגנים.

י. נחושטין:
 הצעת חבר-הכנסת צימרמן אינה פותרת את הבעיה שהעלה.

מ. נסים:
 אני מציע את הנוסח: "...בין באותו שבוע ובין בשבוע שלאחריו".

ז. שר:
 בתקופת תקציב זה בלתי אפשרי.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
 חזקה על היושב-ראש והסגנים שישמרו על-כך.

מ. נסים:
 יכולה להיות צבירה גדולה של ישיבות.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
 למעשה, בתקופת תקציב זה קורה.

צ. צימרמן:
 הצעתי היא: "...ובין במועד נוסף לאחר מכן".

ז. שר:
 כתוב "...לקבוע לישיבה זו מועד אחר..".

מ. ברעם:
 נניח שהישיבה ביום רביעי נפתחה ב-12.30. היא תיפתח בשעה 9.00. היא גם לא חייבת להסתיים בשעה 15.00. היא יכולה להסתיים בשעה 18.00. לא פעם קורה, שהישיבה מתחילה בשעה 15.00 במקום בשעה 16.00.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
 "לאחר מכן" זה לא "בשבוע שלאחריו". יש לכתוב: "...ובין בשבוע שלאחר-מכן".

ז. שר:
 זה בלתי אפשרי, בתקופת תקציב.

מ. ברעם:
 אפשר לקבוע דבר מיוחד לתקופת התקציב.

מ. ביבי:
 יש שנים שהתקציב מובא לכנסת במועד מוקדם ואז אין צורך לפגוע בזכות זו. אם נשריין לתקופת התקציב את הישיבות לדיונים בתקציב, נקפח את הזכות להצעות לסדר-היום ולהצעות חוק של חברי כנסת. זה לא רצוי.

קורה לעתים שבישיבה הדו-שבועית יש לא יותר מאשר שתי הצעות והכנסת, באותו יום, מבטלת זמן רב. לפיכך, אם הכנסת לא קיימה ישיבה בשבוע אחד, היא לא צריכה בשבוע שלאחריו לקבוע מועד מיוחד. היא יכולה לצרף את שתי הישיבות.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
 מדובר על ישיבה מיוחדת.

מ. ביבי:
 יכולים לעשות הפסקה של חמש דקות. חייבת להיות גמישות. אי-אפשר לכלול הכל בתקנון בגלל "שמא". אם יקרה משהו, מישהו יטול יוזמה לתיקון התקנון.

מ. ברעם:
 אם הסעיף ינוסח כך, אפשר יהיה לנצלו לרעה. או שיש תקנון או לא. אני מכיר את המציאות. הממשלה בדרך-כלל לא משתדלת להגיש את החוקים בזמן. ערב צאתנו לפגרה, מתחילה להיות בהלה. תבוא הממשלה ותבקש לדחות את הצעות החוק של חברי הכנסת. אני מציע לא למרל נוסח זה. יכול להיות סעיף קטן מיוחד בו י'אמר, שבעת הדיון בתקציב רשאים היושב-ראש והסגנים לדחות.

ז. שר:
 כדי לשלול את זכותם של חברי-הכנסת, יש עוד חצי תריסר דרכים. אם היושב-ראש והסגנים מעונינים לחסום את הדרך, ימצאו הרבה דרכים אחרות. אם הנשיאות תהיה מעונינת לקיים את הזכות במלואה, יש דרכים לכך. הכנסת יכולה לשבת גם ביום חמישי. יש עוד ימים בשבוע. יש לי אמון בנשיאות.

עונת התקציב נמשכת שלושה חודשים. לא כדאי לפתוח פתח, שבמשך שלושה חודשים לא יהיו הצעות לסדר-היום והצעות חוק פרטיות. כבר זכינו בשנה אחת, שיהיה לנו ארבע פעמים דיון בתקציב. היה תקציב נוסף מס' 1, מס' 2 ומס' 3. אפשר לדון במעט כל השנה בתקציב.

"מועד אחר" משמעותו, שצריך לתת לזה מועד נוסף. יש לסמוך על היושב-ראש והסגנים או על ועדת הכנסת, או על כולם ביחד. הגבלות לא יפתרו את הבעיה. אם רוצים לקיים זאת בכל מחיר, יש דרך אחת: לקיים זאת אפילו בתקופת התקציב.

א. אנקוריון:
 האם יש סעיף בתקנון המאפשר לוועדת הכנסת לקבוע סדר אחר לישיבות בשבוע מסויים? אם כן, מה אנחנו צריכים כאן את ענין התקציב?

ה'ר י. ישעיהו-שרעבי: זה לא שייך לזה.

ה צ ב ע ה

בעד הנוסח המונח לפני חברי הועדה - 2

הנוסח: "... בין באותו שבוע ובין בשבוע שלאחריו..." בתוספת, שבעת הדיונים בתקציב השנתי של המדינה רשאים היושב-ראש והסגנים לדחות למועד אחר - נתקבל.

סעיף 3

מ. גסים:
 את ההוראות בקשר להצעות לסדר-היום העברנו לסעיף 71. לפיכך, במקום "הצעות שאושרו" יש לכתוב: "הצעות שאושרו לפי סעיף 71ב." במקום "שנקבע על-פי הצעת הממשלה" יש לכתוב: "שנקבע על-פי סעיף 30".

סעיף 4 אין הערות.

סעיף 5

ה'ר י. ישעיהו-שרעבי:
 פיסקה זו אומרת, שהצעת אי-אמון אינה הצעה לסדר-היום. כאשר נגיע לענין הצעת אי-אמון, נדון על הסדר של הצעת אי-אמון בשלמות.

לפני סעיף 71א

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: לפני סעיף 71א יבוא סעיף 71א אחר האומר: "חבר הכנסת רשאי להציע לכנסת לכלול בסדר יומה דיון בנושא פלוני (להלן הצעה לסדר-היום) וההחלטה אם לדון בנושא או לאו וכן נוהל הדיון יהיו בהתאם לפרק זה."

מ. נסים: האם מדובר פה על הצעה הטעונה אישור או על הצעה שקיבלה אישור?

מ. ביבי: יש שלושה שלבים: שלב אחד, חבר-הכנסת מגיש הצעה בכתב ליושב-ראש הכנסת; שלב שני, חבר-הכנסת עולה ומנמק הצעתו לכלול את הנושא בסדר-היום, ואחר-כך בא השלב השלישי. כל השלבים האלה נפרדים.

ז. שר: במקום "לדון בנושא" אפשר לכתוב: "לדון בהצעה".

מ. נסים: יושב-ראש הכנסת אינו מאשר אם לדון או לא, אלא אם בכלל להביא את זה למליאה.

מ. ביבי: אני מציע לכתוב: "לכלול בסדר-יומה הצעת דיון".

ז. שר: הצעה לדון בנושא היא זכותו של חבר הכנסת. זה עומד על סדר-היום בכפוף למכשול אחד ויחיד: אישור יושב-ראש הכנסת. למעשה, חבר הכנסת מציע: תעמידו נושא זה על סדר-היום. הצעתו היא לכלול זאת בסדר-היום. הוא מבקש להעמיד את זה בסדר-היום, לא הצעה לדיון.

י. נחשת: במקום "וההחלטה אם לדון..." אני מציע לכתוב: "ונוהל הדיון יהיה בהתאם לפרק זה".

חוחלט: במקום "וההחלטה אם לדון בנושא או לא וכן נוהל הדיון יהיו בהתאם לפרק זה" יבוא: "סדר הדיון יהיו לפי פרק זה".

אין הערות. סע' 71א, 71ב

סעיף 71ג

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: במקום סעיף 71ג(ב) יבוא: "קבע יושב-ראש הכנסת לפי סעיף קטן (א) שהדיון בהצעה יתקיים בוועדה, יהיה סדר הדיון בהצעה, אם להעלות את הנושא על סדר יומה של הוועדה או לאו, כאילו נערך במליאת הכנסת בשינויים המחוייבים על-פי הענין. החליטה הוועדה להעלות את הנושא על סדר יומה, יהיה הדיון בו בהתאם להוראות הפרק השישי".

צ. צימרמן: קודם הסעיף התייחס רק לענין פגיעה בבטחון המדינה. עכשיו הורחב הסעיף גם לענין פגיעה "ביחסי החוץ שלה או בפעולות כלכליות בינלאומיות חסויות". בנקודה זו, זה סעיף חדש. צריכה להיות התייעצות של היושב-ראש עם הסגנים.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: חבר-הכנסת ביבי הציע להוסיף: "ויודיע על-כך לסגנים בישיבה השבועית".

מ. ברעם: אם היושב-ראש איננו חייב אפילו למסור על-כך לסגניו, זה יכול ליצור איזו מתיחות בין היושב-ראש והסגנים.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: היה על-כך דיון בוועדה והיתה הכרעה. יש הסתייגות לחבר-הכנסת ביבי. אם רוצים רביזיה, בישיבה הבאה תהיה הצעה רביזיה וידונו בכך.

צ. צימרמן: בישיבה הבאה אציע רביזיה.

סעיפים 71 י"א-ט"ו

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: הועדה ביקשה לנסח סעיפים אלה מחדש, לאור ההערות שהושמעו בוועדה. בנוסח המונח לפניכם כלולות כמעט כל ההערות שהושמעו בוועדה. אבקש לעיין בנוסח זה לקראת הישיבה הבאה.

סעיף 71ב (הצעות מיעוט) (אחרי סעיף 71א)

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: חבר-הכנסת גולדשמידט, שכיהן כסגן שר הפנים, הבחין בכך, שכאשר יש הצעה לסדר היום, הנושא כללי מאוד ואינו מבין מה רוצים שיגיד. הוא טען שצריכים להיות כמה מלים להסבר. על ענין הסיכום יש ספיקות. על ענין דברי הסבר, דומני שאפשר להסכים.

מ. נסים: לפעמים שולחים את ההצעה במברק.

מ. ברעם: איננו צריכים להכביד כל-כך על חברי הכנסת.

אשר להצעת סיכום - לאור הנסיון שיש לנו, לעתים קרובות מסכמים את הדיון לא בדברי המציע אלא בדברי השר. לא ברור לי למה לחייב את החבר להביא הצעת סיכום.

צ. צימרמן: לעתים קרובות שולח חבר את הצעתו במברק או במכתב דחוף, ואין לו זמן לפירוט. אם השר הנוגע בדבר רוצה הסבר, מזכירן מתקשר לחבר-הכנסת ושואל מה הענין. זו היתה הדרך המעשית, עד היום, והיא טובה.

לגבי הסיכום - הסיכום הוא תוצאה של הברור.

ז. שר: צריך להבחין בין מה שמסוכם למעשה לבין מה שהחבר רוצה שיסוכם. כדי לברר את עמדת הממשלה, יש מוסד השאילתה. כאשר חבר-כנסת מציע הצעה לסדר-היום, הוא חייב לדעת מה הוא רוצה.

צ. צימרמן: הוא יכול לבקש דיון בנושא מסויים.

ז. שר: יש מוסדות לדיונים בהם אין מטרה לקבל החלטה. לטובת הדיון בכנסת היה אילו חברי הכנסת היו מציינים להם מטרה בדיון. חבר-הכנסת המבקש דיון אינו רוצה דיון לשמו. הוא רוצה להשיג מטרה מסוימת. סיעה הרוצה להציע הצעה, צריכה לקבוע קו. כאשר נותנים הסברים כלליים, נותנים לשר אפשרות להשיב על מה שהוא רוצה.

צ. צימרמן: הפרלמנט זה מוסד לדיבורים ודיונים, לא רק להחלטות. פרלמנט זה גם מקום לחלופי דעות ולהסבת תשומת-לב הציבור לדברים מסויימים.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: אני רוצה להציל את ענין דברי ההסבר. אפשר לצרף כמה שורות קצרות להסבר הנושא המוצג לדיון. דברי ההסבר יועילו לשר. לדוגמה: בנושא "המצב בעיירות הפיתוח" יש לפרט אם הכוונה למצב הכלכלי, החברתי או אחר. צריך גם להיות ברור לאיזה שר מפנים את הענין.

מ. נסים: אי-אפשר יהיה תמיד להגיש את דברי ההסבר עם הגשת ההצעה.

ז. שר: דברי ההסבר דרושים גם בשביל יושב-ראש הכנסת, להחלטתו.

מ. נסים: אי-אפשר להחיל את הכלל הזה על הצעות דחופות לסדר-היום.

ש. יעקבסון: רוב ההצעות הדחופות לסדר-היום מוגשות בליווי דברי הסבר.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: אפשר תמיד להוסיף שורה של דברי הסבר.

צ. צימרמן: לפעמים אפשר יהיה לכתוב דברי הסבר שאינם מסבירים דבר, לצאת ידי חובה.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי: אפשר לסכם, שבהצעה דחופה לסדר-היום יצורפו ההסברים מייד, ובהצעה רגילה - לא יאוחר מ-24 שעות לאחר הגשת ההצעה.

הוחלט: במקום הנוסח המוצע יבוא: "המציע נושא לסדר-היום יגיש, לא יאוחר מ-24 שעות לאחר הגשת ההצעה, דברי הסבר קצרים על מהות ההצעה".

הישיבה ננעלה בשעה 17.30